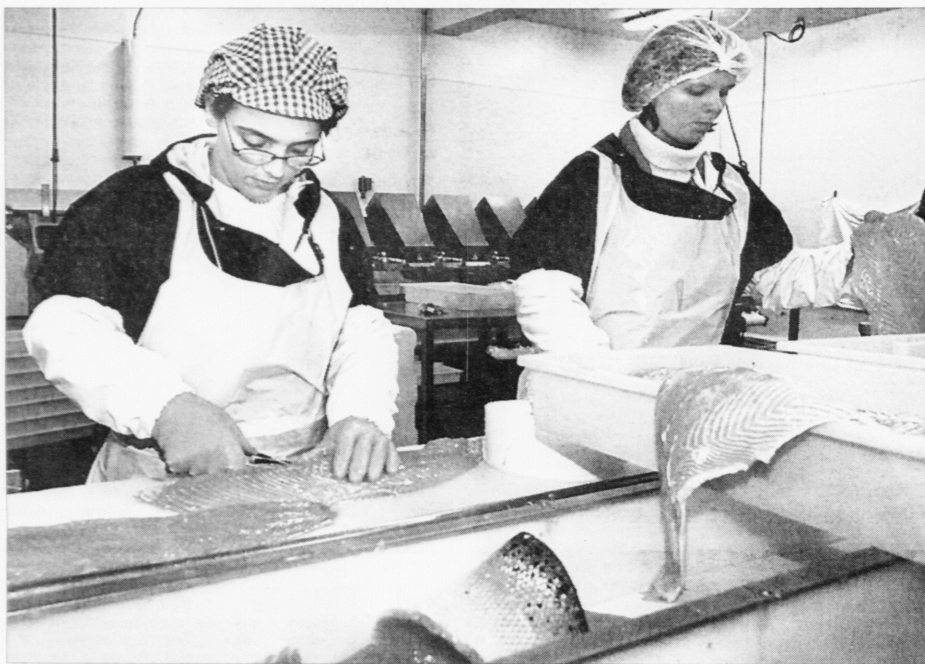

Ingeborg Vinther: Inngjaldið til ALS skal ikki lækka:

Nógv fáa bara 10 - 12 kr. um tíman at liva av

– Tað er langt úti, at øll tey arbeidsleysu skulu revsast, bara tí at ALS-stýrið móguliga heldur at einstakir arbeidsgevarar misbrúka skipanina, sigur hon

–Karin Kjølbro, stýrisformaður í ALS, undrast á, at útgjaldið úr ALS til tey, sum arbeida á fiskavirkjum framvegis er tað sama, hóast nógvur meiri fiskur kemur uppá land nú enn fyrri nókrum árum síðani. Stýrið fyrri ALS skuldi heldur kanna, hví tað er so, heldur Ingeborg Vinther. Tilvildartlig savnsmynd

ÁKI BERTHOLDSEN

–Inngjaldið til ALS skipanina skal ikki lækka.

Ingeborg Vinther, formaður í landsins størsta fakfelag, Føroya Arbeidarafelag, er ikki samd við formanninum í ALS stýrinum, Karin Kjølbro.

Í samrøðu við Sosialin herfyri segði Karin Kjølbro, at tað hevði stóran týdning at ALS styrkti seg so mikið figgarliga, at hon kundi klára at taka eitt slíkt arbeidsloysisskrædd á seg sum tað fyrst í nitiárunum.

Men tá ið ALS skipanin er blivin nóg sterk til tað, heldur stýrisformaðurin, at inngjaldið til ALS eigur at verða lækkað.

Í lótni betala lóntakarar og arbeidsgevarar 2% í part av lónini til ALS.

Men verður gjaldið lækkað, skuldi tað givið rúmd fyrri at brúkt tey prosentini, sum inngjaldið til ALS lækkaði við, til onnur, sosial endamálið, eitt nú barnsbúðargrunn, heldur Karin Kjølbro.

Samd-og ósamd

Ingeborg Vinther er bæði samd og ósamd við stýrisformannin í ALS.

Hon er samd í, at tað er

alneyðugt, at ALS verður styrkt figgarliga, so at skipanin verður klárar at svara sínar skyldur, hóast ein kreppa skuldi tikið seg uppaftr, sum tann ið var fyrri nókrum árum síðani.

– Eg sat í ALS stýrinum tá, og eg má siga, at slíkt vil eg ikki, at verkafólk, ella nakar annar, skal uppliva aftur, har í ALS mangan ikki hevði pening til næsta útgjaldið.

Hinvegin er Ingeborg Vinther als ikki samd í, at tað er rætt at lækka inngjaldið til ALS so hvørt, sum skipanin styrknar figgarliga.

– Eg haldi, at inngjaldið upp á tvey prosent, sum nú er, skal varðveitast.

– Ístaðin fyrri at lækka inngjaldið, eigur ALS heldur at brúka peningin til at bota um korini hjá teimum arbeidsleysu.

–Eitt nú kundi útgjaldið verðið lækkað úr 70% av eini arbeidarløn, sum tað er nú, uppí 90%.

Harafturat kundi ALS so lagt stóri orku í sett aktiveringsskipanir í verk fyrri at fingið arbeidsleys í vinnu aftur.

–Eitt nú kundi skipanin hjálpt arbeidsleysu í holt við eina útbúgving.

Ingeborg Vinther sigur, at hon vildi nógv heldur, at ALS brúkti sín pening til slík tiltøk, heldur enn at lækka gjaldið fyrri at leysgeva pening til endamálið, ið onki sum helst hevur við arbeidsloysisskipanina at gera.

Somuleiðis skuldi ALS roynt at gjørt tað lættari hjá teimum, sum fáa arbeiði eina tíð, at komið upp í aftur skipanina, tí tað er mangan eitt stríð at koma uppí ALS aftur, hjá tí, sum hevur verið nakrar fáar tímar til arbeiðis. Í tí sambandi kundi ALS verið nógvið líðiligi.

Onki við ALS at gera

Formaðurin í Føroya Arbeidarafelag heldur sostatt, at ALS skal varðveita inngjaldið og at peningurin skal ikki brúkast til nakað annað, enn til endamálið, sum hoyra undir ALS.

– Og barnsbúðargrunnur og onnur sosiali tiltøk, hava onki við ALS at gera.

–Ein barnsbúðargrunnur er ein samfelagsuppgáva, sum eigur at verða loystur uttanfyrri ALS-skipanina.

– Men skulu partarnir á arbeidsmarknaðinum verða við til at figgia ein slíkan grunn, skal tað gerast uttan ALS. Men tað er ó-

neyðugt at rokna við prosentum í inngjaldið.

– Eg haldi, at inngjaldið kundi heldur snúð seg um promillu, tí tað hevði verið nóg mikið, um bæði lóntakarar og arbeidsgevarar betala í ein slíkan grunn.

Skal umsítast av arbeidsmarknaðinum

Ingeborg Vinther heldur annars, at tað hevur stóran týdning, at ein barnsbúðargrunnur verður gjørdur í samráð við fakfeløgini.

– Tað ber ikki til at gera tað uttanum fakfeløgini, hvørs linir koma at brúka grunnin.

– Men tað, um hevur minst líka stóran týdning er, at tað verða partarnir á arbeidsmarknaðinum, sum sleppa at umsita grunnin.

–Grunnurin skal umsítast av landsstýrinum ella nokrum øðrum almennum stovni.

– Verða tað partarnir á arbeidsmarknaðinum, sum skulu figgia grunnin, verða tað eisini teir, sum skulu umsita hann og hann skal verða fullkomiliga óheftur av tí almenna.

– Tí avleiðingarnar av at lata tað almenna umsita hann, kenna vit alt til.

– Verður tað onkur al-

mennur stovnur, sum skal umsita hann, verður grunnurin ein politisk kastibloka, har inngjald og útgjald verða lækka, alt eftir, hvussu tað politiska rákið er.

Fáa 10-12 kr. um tíman

Tað eru sunni sum halda, at verður útgjaldið lækka uppí 90% av eini arbeidarløn, verða tað mong, sum ikki fara at tíma at fáa sær arbeiði?

– Tað haldi eg ikki. Øll vanlig fólk fara altíð at royna at fáa sær arbeiði.

– Og vit skulu eisini minnast til, at, at tað er hóast alt ikki meiri enn 90% av eini arbeidarløn og tað er ikki so nógv at liva av, at fólk ikki heldur vilja hava meir.

– Harumframt er tað nógv, sum framvegis ikki fáa arbeiði, tí at tað eru oki í landinum, har onki arbeiði er, hvussu tey so leita.

Ingeborg Vinther heldur eisini, at eitt, sum avgjørt kundi trógt til hjá ALS av bót um, er korini hjá teimum, sum arbeida á fiskavirki, men sum eru partvis arbeidsleys.

Harumframt fáa tey, sum eru í ALS bara 70% í stuðuli av tí, sum tey hava forvunnið seinastu 12 mánaðirnar.

– Tvs, at tað eru fólk, sum arbeida á Fiskavirkjum, sum ikki fáa meiri enn 10-12 krónur um tíman, tá ið onki arbeiði er á fiskavirkjum.

Somuleiðis eru tað mong, sum fáa 20-25 krónur um tíman.

– Tað mesta, ein kann fáa frá ALS er 54 krónur um tíman, men tað er bara tey, sum hava havt fult arbeiði frammanundan.

Ingeborg Vinther sigur, at eftir hennara tykki er stuðulin frá ALS tí ikki størri enn so, enn at tað altið eggjar fólk til at finna sær arbeiðið, eisini hóast útgjaldið bleiv eitt sindur somiligari.

–Somuleiðis er stóðan so, at tann, sum fyrst hevur brúkt allar sínar dagar sleppur ikki í ALS aftur, fyrr enn tvey ár eru farin.

– Tað er eisini ein skipan, sum átti ver verið broytt.

– Tað sigur seg sjálvt, at tað er ongin ynskistøða at vera í at vera í ALS.

Ætla at gera umstøðurnar enn verri

Ingeborg Vinther sigur, at tað nú er serliga hugstoytt, at stýrið fyrri ALS hevur í hyggju at gera umstøðurnar hjá teimum, sum arbeida á fiskavirkjum enn verri enn teir eru.

Tað, hon sipar til, er, at stýrið ætla at seta eina kunngerð í gildið fyrri tey, sum arbeida á fiskavirkjum. Fakfeløgini, sum hava limir á fiskavirkjunum hava viðgjørt kunngerðina og eru hart imóti at hon verður sett í verk.

– Og fer at gera umstøðurnar hjá teimum, sum arbeida á fiskavirkjum heilt álvarsliga nógv verri, enn hon er nú, siga feløgini, sum eru Føroya Arbeidarafelag, umframt arbeidsmanna og arbeidskvinnufeløgini í

Havn og í Klaksvík.

Ingeborg Vinther sigur, at lógin hevur virkað væl, uttan nakra kunngerð, og at tað er óneyðugt at koma við nakrari nú.

–Hevur stýrið varhugan av, at einstakir arbeidsgevarar misbrúka skipanina við at hava ov nógv fólk í skipanini, skuldi stýrið fingið skil á tí, heldur enn at sett tiltøk í verk, sum revsa øll, sum arbeida á fiskavirkjum.

Í útvarpinum hevur stýrisformaðurin undrast á, at útgjaldið til arbeidsleys er enn líka høgt sum, sum tað var, tá ið ringast stóð til, hóast met fiskiár.

Men tað heldur Ingeborg Vinther er onki at undrast á.

– Orsøkin er tann heilt einfalda, at tað er onki arbeiði.

– Nógv virki senda flokkin fesk av landinum og tað gevur bara arbeiði ein, tveir dagar um vikuna.

– Harafturat kemur, at nógvur fiskur fer ívirkaður av landinum

Fakfeløgini siga í viðmerkingum til kunngerðina, at tey halda, at stýrið í vissum førum fer út um sínar heimildir.

– Fer stýrið kortini at royna at seta kunngerð í gildi, sum heilt ella partvist er í stríð við lógina, fara fakfeløgini at kanna møguleikarnar fyrri at fáa dómstólarnar at staðfesta, um kunngerðin er ógyldug ella ikki.

– Eitt, sum feløgini eru misnøgd við, er, at í kunngerðini ætla stýrið at útgreina, hvat er fiskavirki og hvat er ikki fiskavirki.

–Stýrið hevur øll árin goðkent, at fiskavirkskipanin ikki bara fevndi um virki, at verulig fiskavirking fór fram.

– Tí ber ikki til nú at gera kunngerð, sum fullkomiliga kollveltir skipanina, siga fakfeløgini.

Somuleiðis er stór misnøgd við, at ætlanin er at tað skal standa í kunngerðini, at bara tey koma undir skipanina, sum verandi sendur heim vegna tørvandi rávøru.

– Tvs, at arbeidsleys á virkjum við rávørugoymslu koma ikki undir skipanina.

– Í nógvum førum er tað so, at virki kunnu liggja still, hóast tey hava rávøru á goymslu, og vit kunnu undir ongun umstøðum goðtaka, at arbeidsfólk á teimum virkjum verða slept upp á fjall, soleiðis sum ætlaða kunngerðin leggur upp til, siga fakfeløgini.

– Samanumtikið ger kunngerðin í høvudsheitum, at stóðan hjá teimum, versnar heilt álvarsliga.

– Tað kann neyvan vera endamálið hjá stýrinum at gera umstøðurnar hjá arbeidsleysu verri og at skerja teirra rættindi, siga fakfeløgini, sum tí vilja koma á tal við stýrið um ætlaða kunngerðina.

Tí tey vísa á, at hvørki stýrið, ella leiðslan í ALS hava greitt feløgnum frá, hví tað er neyðugt við eini slíkari kunngerð.